

УДК 351.862

Семйонова Іванна Сергіївна, студентка 3 курсу
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Видавничо-поліграфічний інститут, кафедра технології поліграфічного виробництва
Мітюк Людмила, доц. каф. ОППЦБ
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Інститут енергозбереження та енергоменеджменту
Кафедра охорони праці, промислової та цивільної безпеки

ВИКОРИСТАННЯ РИЗИК-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ ДЛЯ ЗНИЖЕННЯ ВИРОБНИЧОГО ТРАВМАТИЗМУ

***Анотація.** Одним з перспективних напрямів у сфері охорони праці для підвищення безпеки виробництва є прогнозування ризиків виробничого травматизму та створенням умов уникнення небезпек на основі таких прогнозів.*

У статті викладено основні напрямки удосконалення систем управління охороною праці та ризиками, використовуючи ризик-орієнтовний підхід для зниження виробничого травматизму.

***Ключові слова:** ризик-орієнтований підхід, виробничий травматизм, системи управління охороною праці та ризиками.*

***Annotation.** One of the promising areas in the field of labor protection to improve occupational safety is to predict the risks of occupational injuries directly related to the production process and the creation of conditions to avoid injuries based on such forecasts.*

The article outlines the main directions of improving occupational safety and risk management systems using a risk-oriented approach to reduce occupational injuries.

***Keywords:** risk-based method, occupational injuries, occupational safety and risk management systems.*

Вступ

Впровадження прогресивних технологій та зростаючий рівень конкуренції покращують умови праці, її процеси та організацію, що значною мірою впливає на рівень виробничого травматизму. В Україні такі чинники не є визначальними. Високий рівень корупції, відсутність інвестиційних фондів, ненадійні соціальні та виробничі умови; неповні та неефективні правила щодо безпеки праці перешкоджають запровадженню позитивних тенденцій в охороні праці.

Хоча кількість нещасних випадків на виробництві в Україні зменшується, згідно з офіційною статистикою, кількість смертей та загальних нещасних випадків все ще залишається досить високою [1].

Мета та завдання

Метою статті є дослідження та інформування про удосконалення системи управління охороною праці та ризиками з метою зниження виробничого травматизму до прийняттого рівня, використовуючи ризик-орієнтовний підхід.

Матеріал і результати досліджень

Статистика травматизму наполегливо переконує в тому, що для зменшення впливу негативних факторів і реалізації державної політики в сфері охорони праці необхідно вводити наукове управління процесом поліпшення умов і безпеки праці на підприємствах різних форм власності, удосконалювати підходи по економічній оцінці впливу праце охоронних витрат на

ефективність виробництва. Для цього потрібно відпрацьовувати і впроваджувати комплекс науково обґрунтованих сучасних методів і рекомендацій щодо економічного управління охороною праці на підприємствах [2].

На заміну концепції стовідсоткової безпеки приходить ризик-орієнтований підхід, а саме концепція ненульового ризику, заснованої на факторах ризику, передбачаючи розвиток побічних ефектів та оцінюючи наслідки. Знання про подію (аварію, катастрофу, нещасний випадок) та прогнозування тяжкості збитків допоможуть запобігти або зменшити тяжкість цих подій шляхом прийняття відповідних рішень. Крім того, аналіз ризиків надає пріоритет профілактичним заходам і, отже, витратам на їх проведення [3].

Зміни в системах управління охороною праці повинні покращити стан здоров'я працівників, зменшити ризик небезпеки до допустимого рівня та допомогти запобігти нещасним випадкам на виробництві. Щоб досягти допустимого ризику необхідно:

- Ідентифікувати кожну небезпеку, яка може виникнути на робочому місці;
- Оцінювати ризик для кожної небезпечної події;
- Здійснювати потрібні коригуючі дії, якщо ризик неприйнятний.

Для оцінки ризиків використовуються коефіцієнти технічної безпеки обладнання та споруд K_T і K_C і коефіцієнти організаційної безпеки K_B , а також відповідними розрахунковими функціями залежно від кількості і важкості нещасних випадків. Для того, щоб цілісно і повно здійснювати оцінювання ризиків потрібно користуватися відповідними методичними рекомендаціями, які необхідно вивчати, вдосконалювати та запроваджувати як добровільно так і директивно.

Оцінювання ризиків є ефективним запобіжним заходом, який враховує не тільки ті інциденти, які сталися у минулому, але й небезпеки, які ще не викликали негативних наслідків.

Оцінювання ризиків полягає у визначенні величини ризиків, аналізу можливих наслідків та ймовірності їх настання, прийнятті рішення стосовно прийнятності чи неприйнятності ризиків. Методи оцінювання ризиків поділяються на якісні та кількісні.

Важливе значення для створення передумов широкого впровадження ризик-орієнтованого підходу, так і для всієї концепції реформування систем управління охороною праці, матиме вивчення та розповсюдження передового досвіду соціально-орієнтованої системи охорони праці у промислово розвинених країнах світу. Є потреба адаптації таких методів, прив'язаних до зарубіжних цінностей і усталеної моделі розвитку суспільства і економіки, до наших реалій. На жаль, є випадки, коли чудово працюючі у світі моделі управління в наших умовах аж ніяк не вдається у чистому вигляді застосовувати.

Система управління охороною праці та ризиками є частиною загальної системи управління підприємства, яку використовують, щоб розробити та запровадити політику підприємства у сфері охорони праці, підвищувати рівень безпечності виконання робіт на підприємстві, зменшувати, запобігати чи усувати вплив небезпечних чинників і керувати ризиками, пов'язаними з небезпеками [4].

Система управління охороною праці та ризиками призначена забезпечувати охорону життя, здоров'я та безпеку найманих працівників, тимчасових працівників, персоналу підрядників, інших осіб на робочому місці на підприємстві, де їх перебування є дозволеним і необхідним.

Висновки

Таким чином, модернізація системи управління охороною праці з включенням до неї системи управління виробничими ризиками, тобто створення системи управління охороною праці та ризиками, разом з вищевикладеними заходами організаційно-технічної та управлінської спрямованості дозволяє впроваджувати нові методи профілактики виробничого травматизму, створювати гармонійні (збалансовані) відносини між працівниками та менеджментом, значно ефективніше організовувати виконання вимог Закону України «Про охорону праці». Це також свідчить про те, що необхідно підготувати зміни та доповнення до Закону «Про охорону

праці» з урахуванням змін у суспільних відносинах з часу його прийняття, необхідності наповнення конкретним змістом тези про соціальне партнерство, оздоровити взаємовідносини роботодавець – найманий працівник [1-3]. Проекту нового Закону "Про Безпеку та здоров'я працівників на роботі" має більш якісні формулювання, більш коректні. В даному проекті зазначили визначення деяких понять, зокрема поняття інциденту, професійного ризику, оцінювання ризиків, робочого місця, шкідливих та небезпечних професійних факторів, аудиту системи безпеки та здоров'я працівників, експертної організації; представники працівників і багато інших.

Література

1. Здановський, В.Г. (2019). Наукові засади підвищення дієвості та ефективності охорони праці в Україні. Проблеми охорони праці в Україні, 35(1), 9–14.
2. Ткачук К.Н., Лисюк М.О., Лучко І.А., Водяник А.О., Ткачук С.П., Лесенко Г.Г., Гордань В.І. Методика визначення соціально-економічної ефективності заходів щодо поліпшення умов і охорони праці. К.: Основа, 1999. 95 с.
3. Цибульська О. В. Нове у системі управління ризиками / О. В. Цибульська // Інформаційний бюлетень з охорони праці. К. : ДУ «ННДПБОП». 2015. – № 4(78). С. 52–55.
4. Теличко К. Е. Аварії made in ... і людський фактор / К. Е. Теличко // Охорона праці. – 2012. – № 12. – С. 28–31.